

Αγία Πετρούπολη, σωτήριο έτος 1866. Ένα διπλό φονικό διαπράττεται. Θύματα: μια γριά τοκογλύφος και η ανυπεράσπιστη αδερφή της. Δράστης: ο Ρασκόλνικοφ, ένας πρώην φοιτητής, που διακατέχεται από την ιδεοληψία ότι είναι «υπεράνθρωπος» και ότι δικαιούται να εγκληματήσει για το καλό της ανθρωπότητας... Η δράση φέρνει αντίδραση και το έγκλημα επισείει τιμωρία. Ποια θα είναι τιμωρία του; Από πού θα προέλθει; Από το νόμο, με εκφραστή τον ανακριτή Πορφύρη που υποπτεύεται τον ένοχο εξαρχής και τον κυκλώνει με δεξιοτεχνία ήρεμου γηραιού αιλουροειδούς;... ή από τη συνείδησή του, που θα τον καταβάλει όψιμα, μετά τη συνάντησή του με την πόρνη Σόνια, μια αγία αμαρτωλή;

Η ομολογία του δράστη θα είναι αυτόβουλη, το αίτημα του παντεπόπτη οφθαλμού για δικαιοσύνη εκπληρώνεται κι επέρχεται η κάθαρση.

Ένα από τα κορυφαία έργα του [Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι](#) (1821-1881). Αστυνομικό θρίλερ με θρησκευτικές, φιλοσοφικές και κοινωνικές διαστάσεις, αποτελεί την πρώτη από τις μεγάλες μυθιστορηματικές συνθέσεις του Ρώσου συγγραφέα, με τον κεντρικό της ήρωα, τον νεαρό δολοφόνο Ρασκόλνικοφ, να κυριεύεται από τις Ερινύες, παλινδρομώντας ανάμεσα στο ορθό και το άδικο, το παράλογο και τη λογική. Μπορεί στα νιάτα του ο Ντοστογιέφσκι να πέρασε μια σύντομη περίοδο αθεϊσμού, αλλά όταν καταδικάστηκε σε καταναγκαστικά έργα στη Σιβηρία για ένα ασήμαντο πολιτικό αδίκημα, οι πεποιθήσεις του άλλαξαν. Τα δεινά που υπέστη και η στενή του επαφή με τον απλό λαό, τον έπεισαν για την αναγκαιότητα της πίστης. Να πώς σχολίαζε ο ίδιος το νόημα του έργου του: «Εδώ, αναπτύσσεται η συνολική ψυχολογική διαδικασία του εγκλήματος. Ο δολοφόνος βασανίζεται από άλυτα προβλήματα και απρόσμενα συναισθήματα. Θείοι και ανθρώπινοι νόμοι ζητούν να τους καταβληθεί το οφειλόμενο αντίτιμο. Και, στο τέλος, αναγκάζεται να παραδοθεί, ούτως ώστε, παρότι ίσως πεθάνει στη φυλακή, να μπορεί να χαρεί τη συντροφιά των άλλων ανθρώπινων πλασμάτων. Τον οδηγεί σ' αυτό η αίσθηση ότι απομονώθηκε από την υπόλοιπη ανθρωπότητα». Ο Ντοστογιέφσκι εμπνεύστηκε το «Έγκλημα και τιμωρία» από ένα αληθινό περιστατικό. Στα μέσα της δεκαετίας του 1860, ένας φοιτητής είχε δολοφονήσει έναν γέροντα με κίνητρα παρόμοια με του Ρασκόλνικοφ. Ο τελευταίος παρουσιάζεται στο βιβλίο ως ένας απελπισμένος νέος, διωγμένος από το πανεπιστήμιο, ταπεινής καταγωγής, ο οποίος σκοτώνει μια γριά τοκογλύφο που κανείς δεν πρόκειται να πενήσει, θεωρώντας ότι θα λύσει τα οικονομικά του προβλήματα απαλλάσσοντας και την κοινωνία από ένα άχρηστο μέλος της. Ο Ρασκόλνικοφ πείθει τον εαυτό του ότι έχει δικαίωμα να σκοτώσει, εάν με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζει μια δυνατότητα να εκπληρώσει τον προορισμό του... Φαινομενικά, ο Ρώσος συγγραφέας μιλούσε για τα προβλήματα των νέων αλλά, όπως σημειώνει ο Κωστής Παπαγιώργης στη μελέτη του «Ντοστογιέφσκι», «στην ουσία πλαγιοκοπούσε τη δεσπόζουσα επαναστατική ιδεολογία της εποχής. Χρησιμοποιώντας τον φόνο σε όλες του τις διαστάσεις -από τη ρεαλιστική περιγραφή μέχρι την αστυνομική έρευνα και τη συντριβή- είχε τη μείζονα ευκαιρία να απαντήσει στα κηρύγματα των αντιπάλων δείχνοντας το εσωτερικό δράμα της ιντελιγκέντσια». Δεξιοτέχνης του υποσυνείδητου σε μια εποχή που ο όρος αυτός δεν είχε ακόμα επινοηθεί, ο Ντοστογιέφσκι θέτει τον Ρασκόλνικοφ σε οριακές συνθήκες, κι εστιάζοντας στον εσωτερικό του κόσμο φτάνει ως τα μύχια της ψυχής του. Το ζωτικό κέντρο του μυθιστορηματός του, άλλωστε, δεν είναι η περιγραφή της αθλιότητας που έβλεπε ο συγγραφέας γύρω του, αλλά η συνείδηση του ήρωα και η ενοχή της.

Όλοι οι ήρωες του έργου -ο δαιμονικός Ρασκόλνικοφ, ο τραγικός Μαρμελάντοφ, η

μαρτυρική Σόνια, η βασανισμένη Πουλχερία Αλεξάντροβνα, ο σατανικός Πορφύρης Πετρόβιτς, η υπέροχη Ντούνια Ρομάνοβνα, ο λάγνος Σβιντριγκάιλοβ-, όλοι τους διαχρονικοί ανθρώπινοι τύποι, ζωντανεύουν στις σελίδες του βιβλίου και στέκονται μπροστά μας, είτε έξαλλοι είτε θλιμμένοι είτε σαρκαστικοί• η παρουσία τους δε μας εγκαταλείπει ποτέ, όσα χρόνια κι αν έχουν περάσει από την πρώτη γνωριμία μας μαζί τους.

Από Palmografos.com: Palmografos.com - Το Θέατρο στο Ραδιόφωνο: "Έγκλημα και τιμωρία" του Φ. Ντοστογιέφσκι - Ακούστε το!